

BURAK DOĞAN

**ARSA PAYI KARŐILİĐİ İNŞAAT
SÖZLEŞMESİNDE YÜKLENİCİNİN
TEMERRÜDÜNÜN SONUÇLARI**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER.....	IX
KISALTMALAR.....	XVII
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM GENEL OLARAK ARSA PAYI KARŞILIĞI İNŞAAT SÖZLEŞMESİ

I. TANIMI	3
II. UNSURLARI.....	4
A. Yüklenicinin Bağımsız Bölümler İnşa Edip, Belirlenmiş Bağımsız Bölümleri Teslim Borcu Altına Girmesi	4
B. Arsa Sahibinin Belirli Arsa Paylarının Mülkiyetini Devretme Borcu Altına Girmesi	5
C. Tarafların Anlaşmaya Varması.....	6
III. HUKUKİ NİTELİĞİ.....	10
A. Tam İki Tarafa Borç Yükleyen Sözleşme Olması.....	10
B. Karma Tipli Sözleşme Olması	11
C. Sürekli-Anı Edimli Borç İlişkisi Karmaşığı Olan Sözleşme Olması	14

1. Genel Olarak.....	14
2. Ani Edimli Borç İlişkisi İçeren Sözleşme Olduğu Görüşü 15	
3. Sürekli Edimli Borç İlişkisi İçeren Sözleşme Olduğu Görüşü.....	17
4. Ani Sürekli-Karmaşığı Borç İlişkisi İçeren Sözleşme Olduğu Görüşü.....	18
5. Görüşlerin Değerlendirilmesi ve Kanaatimiz.....	20
IV. ŞEKLİ	22
A. Arsa Payı Karşılığı İnşaat Sözleşmesinin Şekli.....	22
B. Şekle Aykırılığın Sonuçları.....	25
V. TAPU SİCİLİNE ŞERHİ.....	27
VI. DÜZENLENİŞ BİÇİMLERİ	28
A. Genel Olarak.....	28
B. Arsa Paylarının Tamamının veya Belirli Orandaki Payların En Başta Devredilmesi.....	28
C. Belirli Arsa Paylarının Yapının Meydana Gelme Aşamalarına Göre Kısım Kısım Devredilmesi.....	29
D. Tarafların Karşılıklı Vaatlerde Bulunması Yoluyla Yapılması..	29
VII. ARSA PAYI KARŞILIĞI İNŞAAT SÖZLEŞMESİNİN BENZER SÖZLEŞMELERDEN FARKI.....	30
A. Hizmet Sözleşmesinden Farkı.....	30
B. Vekâlet Sözleşmesinden Farkı	31
C. Eser Sözleşmesinden Farkı	32
D. İnşaat Sözleşmesinden Farkı.....	33
E. Gelir Paylaşımılı İnşaat Sözleşmesinden Farkı.....	33
VIII. TARAFLARIN BORÇLARI.....	34
A. Yüklenicinin Borçları.....	34
1. Bağımsız Bölüm İnşa Etme ve Teslim Etme Borcu.....	35
a. Genel Olarak.....	35
b. Teslim Tesellüm Kavramlarının Birbirlerinden Farkları	36

c. İnşaatın Tamamlanması ve Belirlenmiş Bağımsız Bölümlerin Arsa Sahibine Tesliminin Gerçekleşmesi	38
d. Teslimin Gerçekleşmesinin Hukuki Sonuçları	40
(1) Arsa Sahibinin Karşı Ediminin Muaccel Hale Gelmesi	41
(2) Hasar ve Yararın Geçişi	41
(3) Ayıptan Doğan Hakların Ortaya Çıkması ve Buna İlişkin Davalarda Zamanaşımının Başlaması	42
(4) Cezai Şart Talebi Hakkının Ortadan Kalkması	43
2. Yüklenicinin Sadakat ve Özen Borcu	43
a. Sadakat Borcu	43
b. Özen Borcu	45
3. Yüklenicinin İşi Bizzat Yapma veya Kendi Yönetimi Altında Yaptırma Borcu	46
4. Yüklenicinin Araç-Gereç ve Malzemeyi Sağlama Borcu	48
5. Yüklenicinin İşe Zamanında Başlama ve Devam Etme Borcu	49
6. Yüklenicinin Ayıpsız Yapı İnşa Etme Borcu	51
a. Ayıbın Şartları	51
(1) Yapı Teslim Edilmiş Olmalı	51
(2) Yapı Ayıplı Olmalı	54
(a) Açık Ayıp- Gizli Ayıp	55
(b) Önemli Ayıp-Önemsiz Ayıp	56
(c) Fiili Ayıp-Hukuki-Ekonomik Ayıp	56
(d) Asli Ayıp-İkincil Ayıp	57
(3) Ayıp Arsa Sahibinden Kaynaklanmıyor Olmalı	58
(4) Arsa Sahibi Yapıyı Kabul Etmemiş Olmalı	58
(5) Arsa Sahibinin Gözden Geçirme ve Bildirim Külfetlerini Yerine Getirmiş Olmalı	59
b. Arsa Sahibinin Ayıptan Doğan Hakları	60
c. Ayıptan Doğan Haklarda Zamanaşımı	62

B. Arsa Sahibinin Borçları	63
1. Arsa Paylarını Devir Borcu.....	63
2. Arsa Sahibinin Sözleşmeden Doğan Diğer Borçları.....	65

İKİNCİ BÖLÜM
ARSA PAYI KARŞILIĞI İNŞAAT
SÖZLEŞMESİNDE YÜKLENİCİNİN
TEMERRÜDE DÜŞMESİ

I. İFA VE BORÇLUNUN TEMERRÜDÜ KAVRAMLARI.....	67
A. İfa Kavramı.....	67
B. Borçlunun Temerrüdü Kavramı.....	68
II. YÜKLENİCİNİN TEMERRÜDÜNÜN ŞARTLARI	70
A. Yüklenicinin Borcunun Muaccel Olması.....	71
1. Genel Olarak.....	71
a. Yüklenicinin Borcunun Muaccel Olacağı Tarihin Belirlenmiş Olması.....	72
b. Yüklenicinin Borcunun Muaccel Olacağı Tarihin Belirlenmemiş Olması	75
2. Yüklenicinin Borcunun Muacceliyet Tarihinin Sonradan Değişmesi	76
a. Sözleşmede Süre Değişikliği Hakkında Hüküm Bulunması.....	76
b. Sözleşmede Süre Değişikliği Hakkında Hüküm Bulunmaması.....	78
B. Yüklenicinin Borcunu İfa Etmesinin Mümkün Olması.....	83
1. İmkânsızlık Kavramı	84
2. İmkânsızlığın Sözleşmeye Olan Etkisi	88
3. İmkânsızlığın Görünüm Çeşitleri	91
a. Maddi (Fiili) İmkânsızlık.....	91

b. Arsa Payı Karşılığı İnşaat Sözleşmesinde İmkânsızlığa İlişkin Özel Hüküm Düzenlemeleri.....	92
(1) Yapının Beklenmedik Olay Sonucu Yok Olması.....	93
(2) Beklenmedik Olayın Arsa Sahibinden ya da Arsa Sahibinin Tehlike Alanından Kaynaklanması Halinde İmkânsızlık.....	94
(3) Yüklenicinin Kendisi Kaynaklı Ortaya Çıkan Beklenmedik Olay Nedeniyle İmkânsızlık.....	96
c. Hukuki İmkânsızlık	99
C. Yüklenicinin Yapıyı Arsa Sahibine Teslim Etme Borcunu Yerine Getirmemiş Olması.....	99
D. Kural Olarak Arsa Sahibinin İhtarda Bulunması.....	103
1. Genel Olarak	103
2. İhtar Şartının Aranmayacağı Haller	105
E. Yüklenicinin Borcunu İfa Etmemesinin Objektif Olarak Borca Aykırı Olması.....	110
1. Genel Olarak	110
2. Objektif Borca Aykırılığın Ortaya Çıkmasını Engelleyen Haller.....	112
a. Yüklenicinin İfa Etmeme İmkânı Veren Bir Def'i İleri Sürme Hakkına Sahip Olması	112
b. Arsa Sahibinin Alacaklı Temerrüdüne Düşmüş Olması	114
c. İş Değişikliği Meydana Gelmesi	116
d. Arsa Sahibinin Sorumluluk Alanı Kaynaklı Gecikmeler Meydana Gelmesi	117
e. Taraflar Arasında Ertelemeye Yönelik Anlaşma Yapmış Olması.....	119

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
ARSA PAYI KARŞILIĞI İNŞAAT
SÖZLEŞMESİNDE YÜKLENİCİNİN
TEMERRÜDE DÜŞMESİNİN SONUÇLARI

I. GENEL OLARAK.....	121
II. YÜKLENİCİNİN KUSURUNUN TEMERRÜDÜN SONUÇLARINA ETKİSİ.....	122
III. YÜKLENİCİ TEMERRÜDE DÜŞTÜKTEN SONRA BEKLENMEDİK HALLERDEN SORUMLULUĞU	123
IV. AYNEN İFA VE BUNA BAĞLI TALEPLER.....	124
A. Aynen İfa Talebi	124
B. Gecikme Tazminatı Talebi.....	128
C. Cezai Şart Talebi.....	132
D. Arsa Sahibinin Aynen İfaya Bağlı Talep Haklarını Kullanma Zamanı.....	140
V. YÜKLENİCİNİN TEMERRÜDÜ HALİNDE KARŞILIKLI BORÇ YÜKLEYEN SÖZLEŞMELERE ÖZGÜ ORTAYA ÇIKAN SONUÇLAR.....	141
A. Arsa Sahibinin Seçimlik Haklarını Kullanabilmesi İçin Gerekli Şartlar	142
1. Yükleniciye Ek Süre Verilmiş Olması.....	142
2. Verilen Ek Sürede Yüklenicinin İfayı Gerçekleştirmemiş Olması.....	146
3. Arsa Sahibinin Seçimlik Hakların Derhal Kullanması ...	146
B. Arsa Sahibinin İfadan Vazgeçerek Olumlu Zararı Talep Etmesi.....	147
1. Genel Olarak.....	147
2. Olumlu Zararın Hesaplanma Yöntemleri.....	150
C. Arsa Sahibinin Sözleşmeden Dönerek Olumsuz Zararı Talep Etmesi.....	152
1. Genel Olarak.....	152

2. Arsa Sahibinin Sözleşmeden Dönme Hakkını Kullanmasının Sonuçları	155
a. Genel Olarak	155
b. Dönme Hakkının Hukuki Niteliğine İlişkin Teoriler	155
(1) Klasik Dönme Teorisi	155
(2) Yasal Borç İlişkisi Teorisi	157
(3) Modern Dönme Teorisi	157
c. Arsa Payı Karşılığı İnşaat Sözleşmesinde Dönme Hakkının Kullanılması Halinde Ortaya Çıkacak Hukuki Durumlar.....	158
(1) Tarafların İfası Gerçekleşmemiş Borçları İfa Etmekten Kurtulması.....	158
(2) İfası Gerçekleşmiş Olan Edimlerin İade Edilmesi	159
(a) Arsa Sahibinin İade Yükümlülüğü.....	159
(b) Yüklenicinin İade Yükümlülüğü	160
(3) Arsa Sahibinin Sözleşmeden Dönmesinin Üçüncü Kişilere İlişkin Sonuçları.....	162
(a) Arsa Sahibinin Sözleşmeden Dönmesinin Üçüncü Kişilerin Aynı Hak Kazanımlarına Etkisi	162
(b) Arsa Sahibinin Sözleşmeden Dönmesinin Üçüncü Kişilerin Nispi Hak Kazanımlarına Etkisi	168
3. Arsa Payı Karşılığı İnşaat Sözleşmesinde Dönme Hakkının Kullanılabilirliği Hakkındaki Görüşler	171
a. Arsa Payı Karşılığı İnşaat Sözleşmesinde Dönmenin Mümkün Olmadığını İleri Süren Görüş..	171
b. Arsa Payı Karşılığı İnşaat Sözleşmesinde Dönmenin Mümkün Olduğunu İleri Süren Görüş ...	173
c. Arsa Payı Karşılığı İnşaat Sözleşmesinde Dönmenin Her Zaman Mümkün Olmadığını İleri Süren Görüş.....	174

d. Yargıtay'ın Konu Hakkındaki Görüşü.....	174
e. Görüşlerin değerlendirilmesi ve Kanaatimiz.....	176
4. Arsa Sahibinin Uğramış Olduğu Olumsuz Zararı	
Talep Hakkı.....	178
a. Genel Olarak.....	178
b. Olumsuz Zararın Kapsamı.....	179
c. Olumsuz Zararın İspatı.....	182
d. Olumsuz Zararın Hesaplanmasında Dikkate Alınacak Zaman ve Tabi Olacağı Zamanaşımı.....	183
SONUÇ.....	185
KAYNAKÇA.....	189